

Høringsuttalelse fra Norges Kvinne- og familieforbund – Forslag til ny folkehelselov

Vi har valgt å gi noen generelle kommentarer i tillegg til mer spesifikke merknader. Vi vil i denne omgang ikke komme med særlige synspunkter rundt spørsmål knyttet til fastlegeordningen. Vi ser at de forslag som fremmes i denne høringen samt høringen til Forslag om ny kommunal helse- og omsorgslov vil kunne medføre endringer i forbindelse med fastlegenes funksjon og rolle. Vi har registrert at departementet vil komme tilbake til dette i en senere høring og vil allerede nå be om å bli satt på høringslisten her.

Generelle merknader

Vi stiller oss bak departementets uttalelse om betydningen av en samlet lov. Vi synes imidlertid det er beklagelig at departementet ikke har samlet alle endringer som må komme som en konsekvens av vedtatt Samhandlingsreform i en høring. Dette ville, til tross for enorm saksmengde, gitt et bedre grunnlag og en mer helhetlig endring. Vi tror at den debatt som går rundt helsetilbudet og fremtidig tilbud kunne vært unngått dersom det hadde vært en helhetlig og samlet forslagsrekke.

Vårt generelle inntrykk er at alle forslag bærer mer preg av flytting av utgifter og ansvar fra stat/nasjonalt nivå og over på kommunalt/lokalt nivå. Dette bekymrer oss sterkt og vi betviler at det vil kunne bidra til å redusere helseforskjeller eller gi et likeverdig helsetilbud. Vi tror snarere at nettopp dette vil bidra til ett mindre likeverdig helsetilbud. Vårt argument å så måte er den økonomiske situasjonen for kommunene og de store forskjeller som finnes allerede i dag.

Videre vil den enkelte helseregions økonomiske stilling ha betydning. I dag preger dette den helsepolitiske debatten og vi tror forskjellene faktisk kan bli enda større enn de i dag er.

Det bevilges mer midler over statsbudsjettet i dag enn tidligere. Det er en økning i antall behandlede pasienter. Vi er imidlertid usikre på om økt behandling av antall pasienter skyldes økte bevilgninger. Vi er av den oppfatning at mye av økt bevilgning går med til omorganiseringer og endringer innen for helseforetakene, inkludert endringer av navn på foretakene. Økningen i antall behandlede pasienter gir oss grunnlag til å reflektere over. Vi er av den oppfatning at noe av dette skyldes kortere liggetid for den enkelte pasient. Vi tror også at antallet reinnleggelser er større i dag enn tidligere.

Vi er enige i at konkretisering av kommunalt ansvar er viktig. Norges Kvinne- og familieforbund er likevel bekymret for at denne konkretiseringen kanskje ikke vil redusere den trenden som i dag synes økende – at bruker blir en kasteball mellom statlig og lokalt ansvar.

Norges Kvinne- og familieforbund er glad for at det skal lages avtalte behandlingsløp. Vi ber om at det i dette arbeidet må legges til grunn de individuelle forskjeller som finnes. Ingen

pasienter eller brukere av helsetjenester er like. Så standardiserte normer vil vanskelig kunne brukes som annet enn grunnlag for utarbeidelsen av den individuelle planen.

Utfordringen i hele arbeidet blir å unngå for mye byråkratisering og administrasjon. Videre må Staten ta utfordringen med å øke kunnskapen om årsaken til sammensatte lidelser, bedre kunnskap om og forståelse av muskel- og skjelettplager. Kan årsaker til dette også skyldes manglene tidlig diagnose av f. eks tyreaoidearealterte sykdommer eller den stress som mange i dag utsettes for i forbindelse med krav fra arbeidsliv, familie, barnehage og skole.

Vi er svært glade for fokus på det forebyggende helsearbeid samt at helse skal inn som en faktor på alle plan. Vi understreker at fokus på forebygging og arbeidet med dette ikke må ta vekk oppmerksomheten fra nødvendig behandling. Videre må man erkjenne at en rekke personer vil ha behov for betydelig helsehjelp også i fremtiden – da kunnskapen og betydningen av forebygging – ikke var så stor tidligere.

Trygghet, omsorg, dekning av basale behov og visshet om at den enkelte får hjelp i akutte situasjoner eller når andre livsnødvendige behov melder seg, er grunnlaget for livskvalitet. Opplevelsen av god livskvalitet gir også en helseeffekt. Respekt for det enkelte individ og dennes behov er uttrykk for respekten for menneskeverdet.

Vi vil nå gå over til kommentarer på hovedområder.

Miljørettet helsevern

Vi tilbringer stadig mer av vår tid utenfor hjemmet. Fra tidlig alder er barn i barnehage og skole. Som voksne er vi ute i arbeidslivet og mange har en lang arbeidsdag. Dette gjør at et godt inneklima er viktig. Her må kravene stilles ikke bare til private aktører, men også til det offentlige. Muligheter for pålegg og sanksjoner må være lik enten eier er privat eller offentlig myndighet.

Vi opplever fortsatt at mange barnehager og skoler har et inneklima som er meget dårlig. Det er et paradoks at enkelte kommuner praktiserer at undervisningslokaler kan benyttes av elever, mens lærere fritas for å undervise i de samme lokaler. Lokalene benyttes da heller til selvstudium for elevene.

Beredskap

Vi vil gjerne understreke at beredskap er mer enn bare miljøkatastrofer. Det må i sterkere grad tas med betydningen av beredskap med tanke på naturkatastrofer av ulikt omfang, større ulykker m.m. I dette arbeidet kan frivillig sektor være verdifulle samarbeidspartnere både med utvikling av tiltak og i forbindelse med situasjoner som oppstår.

I stadig stigende grad skjer transport av radioaktivt avfall langs hele kysten vår. For å sikre en bedre beredskap med tanke på en ulykke er Norges Kvinne- og familieforbund av den oppfatning at det må en nasjonal beredskapsplan til. Videre at det er Staten som trår til når mer enn en kommune er berørt.

Bosettingsmønsteret gjør at familiene ikke nødvendigvis bor så nærme hverandre som tidligere. Mangelen på sykehjemsplasser er også stor. Videre er andelen eldre i befolkningen

økende. Dette gjør at det skapes et behov for akutt plasser for eldre. Her må det bevilges egne midler for opprettelse av slike plasser i større grad enn det som skjer i dag.

Et nasjonalt mål etter 2.verdenskrig var å ha kornlager. Dette var for å sikre innbyggerne dersom vi kom i en kritisk situasjon. Denne posten ble kuttet i Statsbudsjettet for 2003.

Tilstander som vi nå opplever i flere land, og på flere kontinenter, viser at vi ikke må være så naive å tro at en matvarekrise ikke kan skje i Norge.

Vi oppfordrer derfor Regjeringen til å gjenopprette et statlig kontrollert kornlager i Norge for minst 12 måneder. Dette kan også nyttes av FN som nødhjelp til andre land, som er i krise. Norge har økonomi til dette.

Matsmitte

Vi opplever at det skjer flere tilfeller av matsmitte. Her svikter det offentlige sitt ansvar. Vi opplever en økende grad av importert mat. Kontrollen må denne må intensiveres. Det er et offentlig ansvar at den maten som frembys er trygg. Ansaret kan ikke bare føres over på den enkelte eller detaljisten. Det skal være god kontroll av matvarer i dagligvareforretninger og dette er et offentlig ansvar. Videre må vi ha bedre kunnskap genmodifisert mats innvirkning på helse. Her kreves det mer forskning og informasjon i offentlig regi.

Kosthold

Høringsnotatet uttrykker bekymring blant annet for barn og unges kosthold.

K&F mener at det er viktig å lære barn og unge gode kostholdsvaner. Vår erfaring er at dette kan skje ved servering av varm lunsj i skolen. Ved å tilrettelegge for ordning med varm lunsj i skolen i alle kommuner får barn erfare at sunn mat er god mat. Videre vil man kunne sørge for at elevene får riktig ernæring midt på dage. Erfaringer høstet gjennom et av våre lokallags skolerestaurant på Hundstun skole i Bærum, viser at varm lunsj påvirker læringsmiljøet. Norge er et langstrakt land og mange elever har lang reise til skolen daglig. De vil også kunne få en bedre hverdag ved å få tilbud om et varmt og næringsriktig sammensatt måltid i løpet av skoledagen. For å kvalitetssikre måltidet mener K&F at det er viktig med nasjonale retningslinjer for dette. Vår skolerestaurant er i dag sertifisert etter svenske krav.

Tilsyn

Norges Kvinne- og familieforbund er opptatt av t det er behov for en samlet kunnskap og kompetanse. Videre at erfaringer fra ulike deler av landet samles i en kunnskapsbase. Vi mener at Helsetilsynet er best i forbindelse med dette. Dette bør la seg gjennomføre uten at personell skal unnlate å melde fra av frykt for eventuelle reaksjoner. Det viktigste er faktisk å få samlet kunnskap og faglig vurdering av nødvendige endringer for å forebygge uheldige hendelser i fremtiden. Dette vil sikre en helhetlig og lik vurdering og korte avstanden fra forslag til nye tiltak fremmes og til de er vedtatt gjennomført.

Sluttkommentar

Vi vil understreke at det – dersom en skal oppnå et likeverdig helsetilbud over hele landet, må det foretas tilstrekkelig bevilgning. Bevilgningene må i større grad dreie seg om brukerrettede tiltak enn omorganiseringer og endringer av foretaksgrenser.

For innbyggerne er det av avgjørende betydning at det er en forutsigbarhet i helsetilbudet med tanke på behandling og hvor behandlingen skal skje.

Oslo 14.januar 2011

Elisabeth Rusdal
Forbundsleder
Norges Kvinne- og familieforbund

Gjertrud Vik (sign)
Sentralstyremedlem
Norges Kvinne- og familieforbund